

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕΣΩ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ
ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ:
ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕΣΩ
ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑΣ:
ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα

Κατάλογος συντομογραφιών

Κατάλογος πινάκων και γραφημάτων

Περίληψη

1. Εισαγωγή
 - α. Προστασία των καινοτομιών και ιδιοποίηση των αποτελεσμάτων τους
 - β. Ορισμός των εμπορικών απορρήτων
 - γ. Διαφορετικά νομικά πλαίσια
 - δ. Τα εμπορικά απόρρητα αναλυτικά
 2. Βιβλιογραφία και υποθέσεις
 - H1. Βαθμός ανταγωνισμού στην καινοτομία
 - H2. Επίπεδο καινοτομίας
 - H3. Είδος καινοτομίας
 - H4. Πρακτικές ανοικτής καινοτομίας
 - H5. Οικονομικοί περιορισμοίΣυνδυασμός διπλώματος ευρεσιτεχνίας και απορρήτου
 3. Δεδομένα
 4. Μια πρώτη ματιά στα στοιχεία: Περιγραφική ανάλυση
 - α. Ποσοστά καινοτομίας ανά χώρα
 - β. Εμπορικά απόρρητα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας με βάση το μέγεθος των επιχειρήσεων
 - γ. Εμπορικά απόρρητα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας με βάση την οικονομική δραστηριότητα
 - δ. Εμπορικά απόρρητα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας ανά είδος καινοτομίας
 - ε. Εμπορικά απόρρητα και διπλώματα ευρεσιτεχνίας και συνεργασία στην καινοτομία
 5. Οικονομική ανάλυση
 - α. Μοντέλα
 - β. Μεταβλητές
 - γ. Αποτελέσματα της οικονομετρικής ανάλυσης
 - H1. Βαθμός ανταγωνισμού στην καινοτομία
 - H2. Επίπεδο καινοτομίας
 - H3. Είδος καινοτομίας
 - H4. Πρακτικές ανοικτής καινοτομίας
 - H5. Οικονομικοί περιορισμοίΣυμπληρωματικότητα των εμπορικών απορρήτων και των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας
Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της μεθόδου προστασίας
 6. Συμπεράσματα και κατευθύνσεις για περαιτέρω έρευνα
- Παραπομπές

Περίληψη

Παρά την οικονομική τους σημασία, και ιδίως τον ρόλο τους στην προστασία του οφέλους που συνεπάγεται η καινοτομία, τα εμπορικά απόρρητα δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς και η σχέση τους με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας συχνά παρερμηνεύεται. Η παρούσα μελέτη επιχειρεί να διαφωτίσει το θέμα με βάση αντιπροσωπευτικά δεδομένα σε επίπεδο επιχειρήσεων που προέρχονται από την κοινοτική έρευνα για την καινοτομία (ΚΕΚ). Η μελέτη καλύπτει σχεδόν 200 000 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλους τους κλάδους της μεταποίησης και των υπηρεσιών στην Ευρώπη.

Στο πλαίσιο μελέτης του 2016 που διενεργήθηκε σε συνεργασία με το Κέντρο Ευρωπαϊκής Οικονομικής Έρευνας στο Μανχάιμ (ZEW), το EUIPO, μέσω του Παρατηρητηρίου, εξέτασε τους καθοριστικούς παράγοντες για την προστασία της καινοτομίας και τον αντίκτυπο της προστασίας της καινοτομίας στις επιδόσεις των γερμανικών επιχειρήσεων, ήτοι τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και εμπορικών απορρήτων. Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην αλληλεπίδραση μεταξύ της κατοχύρωσης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και του απορρήτου, καθώς και στον αντίκτυπο της επιλεγείσας στρατηγικής προστασίας στις επιδόσεις όχι μόνο στο επίπεδο της επιχείρησης αλλά και στο επίπεδο της ατομικής καινοτομίας¹.

Το EUIPO, μέσω του Παρατηρητηρίου, επιδιώκει να κατανοήσει καλύτερα τον ρόλο και τη συμβολή των εμπορικών απορρήτων στο χαρτοφυλάκιο διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) των επιχειρήσεων στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με βάση τις προτάσεις των θεωρητικών μοντέλων σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ κατοχύρωσης των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και απορρήτου, διερευνάται μια σειρά παραγόντων που ενδεχομένως επηρεάζουν τη χρήση των δύο αυτών μηχανισμών προστασίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις προτιμήσεις μεταξύ των δύο μηχανισμών προστασίας και στους παράγοντες που επηρεάζουν την επιλογή της στρατηγικής που αφορά την προστασία. Παρότι σε προηγούμενες αναλύσεις οι δύο μηχανισμοί αντιμετωπίζονταν ως δυνάμενοι να υποκαθιστούν ο ένας τον άλλο, στην παρούσα μελέτη τονίζεται ο συμπληρωματικός ρόλος των δύο μεθόδων προστασίας.

Τα βασικά πορίσματα που προκύπτουν από την ανάλυση είναι τα ακόλουθα.

1. Οι καινοτόμες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν συχνά και τις δύο μεθόδους για να προστατεύσουν τις καινοτομίες τους, ήτοι την κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και τα εμπορικά απόρρητα.
2. Η χρήση εμπορικών απορρήτων για την προστασία καινοτομιών είναι εντονότερη σε σχέση με τη χρήση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας από τις περισσότερες μορφές επιχειρήσεων και τους περισσότερους οικονομικούς τομείς, τούτο δε σε όλα τα κράτη μέλη².
3. Τόσο τα εμπορικά απόρρητα όσο και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας φαίνεται ότι είναι πιθανό να χρησιμοποιούνται σε επιχειρήσεις που διαθέτουν εσωτερικό τμήμα έρευνας και ανάπτυξης (E&A) με υψηλές δαπάνες για την καινοτομία, καθώς και κατά την

¹ Στοιχεία σχετικά με την ατομική καινοτομία υπήρχαν μόνο στη γερμανική κοινοτική έρευνα για την καινοτομία. Σε ό,τι αφορά την παρούσα μελέτη, η οποία βασίζεται σε στοιχεία από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, όλες οι αναλύσεις αφορούν το επίπεδο της επιχείρησης.

² Η παρούσα μελέτη βασίζεται σε στοιχεία για 24 κράτη μέλη. Η Τσεχική Δημοκρατία, η Δανία, η Γαλλία και η Ισπανία δεν περιέλαβαν στοιχεία της χώρας τους για τα ερωτήματα που αφορούν τη χρήση εμπορικών απορρήτων στην κοινοτική έρευνα για την καινοτομία.

- αρχική εμφάνιση της καινοτομίας στην αγορά. Τα εμπορικά απόρρητα προτιμώνται όταν πρόκειται για καινοτομία μόνο στο πλαίσιο της επιχείρησης.
4. Τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας είναι πιθανότερο να χρησιμοποιούνται (μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με εμπορικά απόρρητα) όταν η καινοτομία αφορά υλικό αγαθό και όχι υπηρεσία.
 5. Τα εμπορικά απόρρητα (συχνά χωρίς διπλώματα ευρεσιτεχνίας) είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιούνται για την καινοτομία σε επίπεδο διεργασιών καθώς και για καινοτομία στις υπηρεσίες.
 6. Τα εμπορικά απόρρητα (μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με διπλώματα ευρεσιτεχνίας) φαίνεται να χρησιμοποιούνται για τη διατήρηση ή την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των καινοτομιών που εισάγουν επιχειρήσεις οι οποίες εφαρμόζουν πρακτικές ανοικτής καινοτομίας, όπως η συνεργασία στην έρευνα, ιδίως με εξ αποστάσεως (μη ευρωπαϊούς) εταίρους.
 7. Σε αγορές με έντονο ανταγωνισμό στις τιμές, υπάρχει η τάση να προτιμώνται τα εμπορικά απόρρητα σε σχέση με τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Σε αγορές με έντονο ανταγωνισμό ως προς την ποιότητα, υπάρχει η τάση να χρησιμοποιούνται τόσο τα εμπορικά απόρρητα όσο και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Αυτό οφείλεται στο πόρισμα 5 ανωτέρω. Ο έντονος ανταγωνισμός στις τιμές αποτελεί χαρακτηριστικό των αγορών εμπορευμάτων, στις οποίες οι ευκαιρίες διαφοροποίησης/καινοτομίας ως προς τα προϊόντα είναι περιορισμένες, ενώ τα περιθώρια κέρδους μπορούν να βελτιωθούν μέσω της καινοτομίας που μειώνει το κόστος ή τις διεργασίες.

Επισημαίνεται ότι, όπως και με όλες τις οικονομετρικές αναλύσεις αυτού του είδους, η παρούσα πρέπει επίσης να συνοδεύεται από σχετική επιφύλαξη σε ό,τι αφορά την ερμηνεία των πορισμάτων. Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην παρούσα μελέτη αποκαλύπτουν τις σχέσεις μεταξύ ορισμένων χαρακτηριστικών των επιχειρήσεων και των αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνται και των επιλογών τους όσον αφορά τη στρατηγική προστασίας. Ωστόσο, αυτό δεν πρέπει να ερμηνευτεί ως αδιάσειστη απόδειξη της ύπαρξης σχέσης αίτιου και αποτελέσματος. Για τον σαφέστερο προσδιορισμό των αιτιωδών παραγόντων απαιτείται η διενέργεια διεξοδικότερης έρευνας και η συγκέντρωση ποιοτικότερων στοιχείων.

Παρά ταύτα, τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης αναμένεται να αποτελέσουν μια βάση για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ώστε να αναπτύξουν περαιτέρω τις πολιτικές στον εν λόγω τομέα, μετά την έκδοση της οδηγίας για τα εμπορικά απόρρητα το 2016.